

TUKMOS

*TIPTA UZMANLIK KURULU
MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ*

---

*PERİODONTOLOJİ
Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı*

08.04.2014

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. MÜFREDAT TANITIMI	3
3. TEMEL YETKİNLİKLER	4
3.1. Yönetici	5
3.2. Ekip Üyesi	5
3.3. Sağlık Koruyucusu	5
3.4. İletişim Kurarı	5
3.5. Değer ve Sorumluluk Sahibi	5
3.6. Öğrenen ve Öğreten	5
3.7. Hizmet Sunucusu	5
3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER	5
3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER	8
4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ	10
4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)	11
4.1.1. Sunum	11
4.1.2. Seminer	11
4.1.3. Olgu tartışması	11
4.1.4. Makale tartışması	11
4.1.5. Dosya tartışması	12
4.1.6. Konsey	12
4.1.7. Kurs	12
4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)	12
4.2.1. Ayaktan hasta bakımı ve cerrahi olmayan tedavisi	12
4.2.2. Ayaktan hasta bakımı ve cerrahi tedavisi	12
4.2.3. Yatan hasta bakımı <i>(Bu etkinlik gerektiğinde anesteziyoloji ve reanimasyon, onkoloji, hematoloji vb. Birimlerle birlikte kullanılmaktadır)</i>	13
4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)	13
4.3.1. Yatan hasta takibi	13
4.3.2. Ayaktan hasta/Materyal takibi	14
4.3.3. Akran öğrenmesi	14
4.3.4. Literatür okuma	14
4.3.5. Araştırma	14
4.3.6. Öğretme	14
5. EĞİTİM KAYNAKLARI	14
6. ROTASYON HEDEFLERİ	15
7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	16
8. KAYNAKÇA	16

1. GİRİŞ

Periodontoloji dişlerin ve diş yerine kullanılan implantların desteğini sağlayan dokuların sağlığını, hastalıklarını ve tedavilerini inceleyen bilim dalıdır. Periodontal hastalıklar özellikle yetişkinlerde diş kayıplarının ana nedenini oluşturur ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) raporlarına göre dünya üzerindeki en yaygın hastalıklar arasında yer almaktadır. Periodontal hastalıklar ile sistemik hastalıklar arasında iki yönlü etkileşim olduğu kabul edilmekte ve periodontal dokularda birçok sistemik hastalığın klinik bulgularına rastlanmaktadır. Periodontoloji biliminin kapsamı giderek genişlemekte ve tek başına lisans eğitimi yeterli olmadığı için uzmanlık eğitimi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Uzmanlık eğitimi, lisans eğitiminde yer almayan ileri teorik bilgileri ve klinik uygulamaları içeren, yetkinlik esaslı bir eğitim sürecidir. Bu nedenle uzmanlık eğitimi müfredatı, verilecek asgari eğitim standartlarını ve eğitimin hangi şartlarda, ne tür olanaklarla verilmesi gerektiğini de tanımlamaktadır. Bu bağlamda tanımlanmış müfredatta yer alan yeterliliklerin öğretilmesinde ve değerlendirilmesinde yapı ve kapsam geçerliliği olan etkinliklerin ve yöntemlerin kullanılması gereği doğmaktadır. Müfredatın içeriği sadece uzmanlık öğrencilerini, eğiticileri, uzmanlık eğitimi veren kurum ve programları ilgilendirmekle kalmayıp aynı zamanda ilgili fakülteler, yerel otorite, verilen eğitimden etkilenebilecek ve etkileyebilecek tüm paydaşları da ilgilendirmektedir.

2. MÜFREDAT TANITIMI

2.1. Müfredatın Amacı ve Hedefleri

Müfredatın amacı uzmanlık eğitimi almak üzere başvuran adayların alacakları eğitimin asgari standartlarını belirleyerek, bu eğitimi verecek tüm eğitim kurumlarının bu koşullara uymasını sağlamaktır. Sonuçta, bu eğitimi almış, sorunları çözebilen ve ülke gereksinimlerini karşılayan yetkin uzman hekimlerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

2.2. Müfredat Çalışmasının Tarihsel Süreci

Periodontoloji biliminin bir uzmanlık dalı olarak kabul edilmesi 6 Nisan 2011 tarihinde gerçekleşmiştir, ancak mezuniyet sonrası periodontoloji eğitiminin standartları çok daha önceleri Avrupa Periodontoloji Federasyonunun gündemine gelmiş dolayısı ile Türk Periodontoloji Derneği aktif olarak süreç içerisinde yer alarak eğitim standartları üzerinde 2000 yılından beri çalışmalar ve toplantılar düzenlemiştir. Uzmanlık eğitimi müfredat çalışmaları TUK tarafından oluşturulan 1. TUKMOS komisyonları aracılığıyla 2010 yılı Ocak ayında başlamıştır. Periodontoloji komisyonunun marifeti ile 2011 yılında taslak müfredat (V1.0) oluşturulmuştur. 2012 yılının Aralık ayında 2. dönem TUKMOS komisyonları teşkil edilmiş ve (V.2.0) çekirdek eğitimi müfredatı çalışmaları Nisan 2013'de **Prof. Dr. Korkud Demirel, Prof. Dr. Ahmet Tunç İlgenli, Prof. Dr. Atilla Özdemir, Prof. Dr. Meral Günhan, Prof. Dr. Bahar Kuru, Prof. Dr. H. Erhan Fıratlı, Prof. Dr. Serdar Çintan, Prof. Dr. İsmet Duran, Doç. Dr. Güliz N. Güncü, Dr. Dt. Didem Ergüven, Dr. Dt. Serdar Sütcü tarafından tamamlanmıştır.** 31.01.2014 tarihinde çekirdek eğitim müfredatı (V.2.1) taslağı TUKMOS Komisyon üyelerinden **Prof. Dr. Korkud Demirel ve Prof. Dr. Ahmet Tunç İlgenli'nin** katılımıyla revize edilmiştir.

2.3. Uzmanlık Eğitimi Süreci

Uzmanlık eğitimi güncel mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilir.

Bu bağlamda eğitimin ilk yarısı tamamlanmadan tez konusu eğitim sorumlusu tarafından öğrenci ile belirlenir.

Periodontoloji uzmanlık eğitiminin **ikinci yılı** içerisinde ağız, diş ve çene hastalıkları ve cerrahisi uzmanlık alanında bir ay süre ile yapılandırılmış rotasyon eğitimi gerçekleştirirler. Uzmanlık eğitimi sürecinde yapılandırılmış, uygulamalı, bağımsız ve keşfederek öğrenme etkinliklerini kullanarak nihai yetkinliklere sahip olunur.

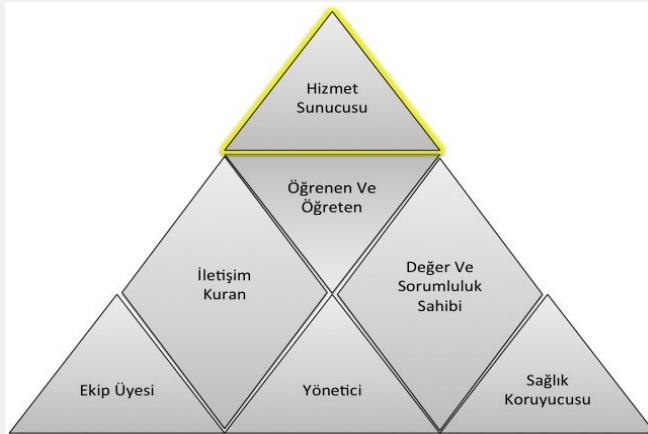
Uzmanlık eğitimi aşağıda sıralanan temel eğitim basamaklarını sistematik bir biçimde içerir:

- Kişisel ve Mesleki Sürekli Eğitim ve Gelişim Uygulamaları
- Muayene, Tanı ve Tedavi Planları
- Cerrahi Olmayan Periodontal Tedavi Uygulamaları
- Cerrahi Periodontal Tedavi Uygulamaları
- Periodontal Plastik Uygulamalar
- İmplant Cerrahisi Uygulamaları, İmplant Çevresi Hastalıkları
- Periodontal ve Periimplant Dokuların İdame Tedavisi Uygulamaları
- Araştırma ve Akademik Uygulamalar
- Yönetimsel ve İletişim Uygulamaları

2.4. Kariyer Olasılıkları

Bu uzmanlık eğitimi tamamlandığında Periodontoloji uzmanı unvanı kazanan kişi ülkemizde kamu kurum ve kuruluşlarında, özel sektörde ve diplomamızın eş değer bulunduğu diğer ülkelerde çalışabilir, akademik kariyer yapabilir.

3. TEMEL YETKİNLİKLER

Şekil 1- TUKMOS'un Yeterlilik Üçgeni (Yedi temel yetkinlik alanı)

Yetkinlik, bir uzmanın bir iş ya da işlemin gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp iyileştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, *bilgi, beceri, tutum ve davranışların* toplamıdır. Yetkinlikler 7 temel alanda toplanmışlardır.

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder (Şekil 1). Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler klinik yetkinlikler ve girişimsel yetkinlikler olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın

“Hizmet Sunucusu” alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda hasta ve toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabilirdiğinde yeterlilikten bahsedilebilir. Bu temel yetkinlik alanları aşağıda listelenmiştir;

3.1. Yönetici

3.2. Ekip Üyesi

3.3. Sağlık Koruyucusu

3.4. İletişim Kuran

3.5. Değer ve Sorumluluk Sahibi

3.6. Öğrenen ve Öğreten

3.7. Hizmet Sunucusu

Hizmet sunucusu temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanım yerlerine göre iki türdür:

Klinik Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

Şekil 2- TUKMOS yedinci temel yetkinlik alanı: Hizmet Sunucusu

Klinik ve girişimsel yetkinlikler edinilirken ve uygulanırken Temel Yetkinlik alanlarında belirtilen diğer yetkinliklerle uyum içinde olmalı ve uzmanlığa özel klinik karar süreçlerini kolaylaştırmalıdır.

3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

KLİNİK YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Klinik yetkinlikler için; üç ana düzey ve iki adet ek düzey tanımlanmıştır. Öğrencinin ulaşması gereken düzeyler bu üç ana düzeyden birini mutlaka içermelidir. T ve TT düzeyleri A ve K ile birlikte kodlanabilirken B düzeyi sadece K düzeyi ile birlikte kodlanabilir. B, T ve TT düzeyleri

birbirlerini kapsadıkları için birlikte kodlanamazlar. Bunlara ilaveten Periodontoloji uzmanlık eğitiminde klinik yetkinlikler için tanımlanmış iki kıdemden ikinci kıdem kendi içinde yetkinlik kazanımları açısından **A ve B** olarak yapılandırılmıştır.

B:Hastalığa ön tanı koyma ve gerekli durumda hastaya zarar vermeyecek şekilde ve doğru zamanda, doğru yere sevk edebilecek bilgiye sahip olma düzeyini ifade eder.

T:Hastaya tanı koyma ve sonrasında tedavi için yönlendirebilme düzeyini ifade eder.

TT: Ekip çalışmasının gerektirdiği durumlar dışında herhangi bir desteğe gereksinim duymadan hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

Klinik yetkinliklerde bu düzeylere ek olarak gerekli durumlar için A ve K yetkinlik düzeyleri eklenmektedir:

A:Hastanın acil durum tanısını koymak ve hastalığa özel acil tedavi girişimini uygulayabilme düzeyini ifade eder.

K:Hastanın birincil, ikincil ve üçüncül korunma gereksinimlerini tanımlamayı ve gerekli koruyucu önlemleri alabilme düzeyini ifade eder.

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
DİŞETİ VE PERİODONTAL HASTALIKLARIN SINIFLAMASI	PLAĞA BAĞLI DİŞETİ HASTALIKLARI	TT, K	1	UE, BE
	PLAĞA BAĞLI OLMAYAN DİŞETİ HASTALIKLARI	TT	1	UE, BE
	SİSTEMİK HASTALIK VE DURUMLARLA SEYRİ DEĞİŞEN DİŞETİ HASTALIKLARI	TT	1	UE, BE
	SPEŞİFİK BAKTERİ KAYNAKLI DİŞETİ HASTALIKLARI	TT	1	UE, BE
	VİRAL KAYNAKLI DİŞETİ HASTALIKLARI	TT	1	UE, BE
	MANTAR KAYNAKLI DİŞETİ HASTALIKLARI	TT	1	UE, BE
	İLTİHABA BAĞLI DİŞETİ BÜYÜMELERİ	TT	1	UE, BE
	İLACA BAĞLI DİŞETİ BÜYÜMELERİ	TT	1	UE, BE
	İDİOPATİK DİŞETİ BÜYÜMELERİ	TT	1	UE, BE
	HEREDİTER DİŞETİ BÜYÜMELERİ	TT	1	UE, BE
	DİŞETİNİN İYİ VE KÖTÜ HUYLU TÜMÖRLERİ	TT	1	UE, BE
	SİSTEMİK HASTALIKLARIN AĞIZ İÇİ BELİRTİLERİ	TT	1	UE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	MUKOKÜTENÖZ LEZYONLARLA İLİŞKİLİ GİNGİVAL DURUMLAR	TT	1	UE, BE
	DİŞETİNDEKİ ALERJİK REAKSİYONLAR	TT	1	UE, BE
	KRONİK PERİODONTİTİS	TT	1	UE, BE
	AGRESİF PERİODONTİTİS	TT	1	UE, BE
	SİSTEMİK FAKTÖRLERE BAĞLI PERİODONTAL HASTALIKLAR	TT	1	UE, BE
	NEKROZİTAN ÜLSERATİF PERİODONTAL HASTALIKLAR	A,TT	1	UE, BE
	PERİODONTAL APSE	A,TT	1	UE, BE
	ENDO- PERİO LEZYONLAR	TT	1	UE, BE
	DİŞETİ ÇEKİLMELERİ	TT	1	UE, BE
	DİŞETİNİN ESTETİK PROBLEMLERİ	TT	1	UE, BE
	TRAVMATİK LEZYONLAR	TT	1	UE, BE
	GELİŞİMSEL VE KAZANILMIŞ DEFORMİTELER	TT	1	UE, BE
	OKLUZAL TRAVMA	TT	1	UE, BE
	PERİKORONİTİS	A, TT	1	UE, BE
İMLANT UYGULAMALARI VE PERİ-İMLANT PATOLOJİLER	İMLANT ÇEVRESİ DOKULARIN PATOLOJİLERİ	TT	1	UE, BE
	PERİİMLANT MUKOZİTİS	TT	1	UE, BE
	PERİİMLANTİTİS	TT	1	UE, BE
	İMLANT UYGULAMASI ÖNCESİNDE SERT VE/VEYA YUMUŞAK DOKU YETERSİZLİĞİ	TT	1	UE, BE

3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş girişimsel yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular. Bunlara ilaveten, Periodontoloji uzmanlık eğitiminde girişimsel yetkinlikler için tanımlanmış iki kıdemden ikinci kıdem kendi içinde yetkinlik kazanımları açısından A ve B olarak yapılandırılmıştır.

GİRİŞİMSEL YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Girişimsel Yetkinlikler için dört düzey tanımlanmıştır.

- 1: Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyini ifade eder.
- 2: Acil bir durumda, kılavuz veya yönerge eşliğinde veya gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyini ifade eder.
- 3: Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.
- 4: Karmaşık olsun veya olmasın her tür olguda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
TANI VE TEDAVİ PLANLAMA AMAÇLI UYGULAMALAR	AĞIZ BAKIMI DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE AĞIZ BAKIM EĞİTİMİNİN VERİLMESİ	4	1	UE, BE
	PERİODONTAL HASTALIKLARIN KLİNİK, RADYOLOJİK, MİKROBİYOLOJİK, BİYOKİMYASAL VE İMMÜNOLOJİK TANISI İÇİN ÖRNEK TOPLANMASI	4	1	UE, BE
	İMLANT ÇEVRESİ HASTALIKLARININ KLİNİK RADYOLOJİK, MİKROBİYOLOJİK, BİYOKİMYASAL VE İMMÜNOLOJİK TANISI İÇİN ÖRNEK TOPLANMASI	4	1	UE, BE
	PERİODONTAL TEŞHİS VE TEDAVİ İÇİN KAYIT OLUŞTURMA	4	1	UE, BE
	HASTALAR ÜZERİNDE ÖLÇÜM VE ÖRNEKLEME YAPILMASI	4	1	UE, BE
CERRAHİ OLMAYAN PERİODONTAL TEDAVİ	ETKENE YÖNELİK BAŞLANGIÇ PERİODONTAL TEDAVİ	4	1	UE, BE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	YEREL VE SİSTEMİK ANTİMİKROBİYAL TEDAVİLERİ	4	1	UE, BE
	PERİODONTOLOJİDE OKLÜZYONUN DEĞERLENDİRİLMESİ VE DÜZENLENMESİ	3	1	UE, BE
	FURKASYON SORUNLARININ CERRAHİ OLMAYAN TEDAVİSİ	4	1	UE, BE
	PERİODONTAL SPLİNT UYGULAMALARI	4	1	UE, BE
CERRAHİ PERİODONTAL TEDAVİ	GİNGİVEKTOMİ VE GİNGİVOPLASTİ	4	1	UE, BE
	FRENETOMİ VE FRENEKTOMİ	4	1	UE, BE
	FLEP OPERASYONLARI	4	1	UE, BE
	REZEKTİF KEMİK CERRAHİSİ	4	1	UE, BE
	REJENERATİF VE BİOMİMETİK TEDAVİ	4	2A	UE, BE
	FURKASYON SORUNLARININ CERRAHİ TEDAVİSİ	4	2A	UE, BE
DİŞETİ ÇEKİLMELERİNİN, DEFORMİTELERİN VE ESTETİK SORUNLARIN CERRAHİ TEDAVİSİ	DİŞETİ ÇEKİLMELERİNİN TEDAVİSİ	4	2A	UE, BE
	DİŞETİ BÜYÜMELERİNİN TEDAVİSİ	4	1	UE, BE
	KURON BOYU UZATMA İŞLEMLERİ	4	1	UE, BE
	YUMUŞAK VE SERT DOKU OGMENTASYONU	4	2B	UE, BE
	PRE-PROTETİK PERİODONTAL HAZIRLIK CERRAHİSİ	4	2A	UE, BE
	VESTİBÜLOPLASTİ İŞLEMLERİ	3	2A	UE, BE
DİŞ KAYBI OLAN BİREYLERDE İMPLANT CERRAHİSİ VEYA İMPLANTLA İLGİLİ UYGULAMALAR	TOTAL VE PARSİYEL DİŞSİZLİKLERDE İMPLANT CERRAHİSİ	4	2B	UE, BE
	İMPLANT ÇEVRESİ HASTALIKLARIN GİRİŞİMSEL TANISI	4	1	UE, BE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	İMLANT ÇEVRESİ HASTALIKLARIN CERRAHİ OLMAYAN TEDAVİSİ	4	1	UE, BE
	İMLANT ÇEVRESİ HASTALIKLARIN CERRAHİ TEDAVİSİ	4	2A	UE, BE
	İMLANT ÇEVRESİ YUMUŞAK DOKULARIN PLASTİK CERRAHİSİ	4	2B	UE, BE
	İMLANT UYGULAMALARINDA SİNUS BÖLGESİ UYGULAMALARI	3	2B	UE, BE
	İMLANT UYGULAMALARINDA YÖNLENDİRİLMİŞ KEMİK REJENERASYONU VE KEMİK GREFTLERİ	4	2A	UE, BE
DÜZENLİ HASTA TAKİBİ	KİŞİYE ÖZGÜ DESTEKLEYİCİ TEDAVİ ARALIKLARINI BELİRLENMESİ VE İDAME TEDAVİSİ	4	1	UE, BE

4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

Periodontoloji uzmanlık eğitimi müfredatında yer alan tüm öğrenme ve öğretim yöntemleri tanımlanmıştır. Bu yöntemler yapılandırılmış, uygulamalı, bağımsız ve keşfederek öğrenme etkinlikleridir.

Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri içinde yer alan sunum, seminer, olgu tartışması, makale sunumu, dosya tartışması, konsey ve kurs etkinlikleri her kıdem döneminde düzenli olarak yapılacaktır. Bu etkinlikler uzmanlık öğrencisinin gerek teorik düzeyde bilgisini geliştirmesi, gerekse klinik uygulamalarda bilgi, beceri ve deneyiminin gelişmesinde önemli derecede etkili olacaktır.

Uygulamalı eğitim etkinliklerinde ayaktan hasta bakımı ve cerrahi olmayan tedavisi ile ayaktan hasta bakımı ve cerrahi tedavisi her kıdem döneminde belirlenen protokoller dahilinde yapılacaktır. Cerrahi tedavi yöntemleri ikinci kıdem döneminde daha ileri işlemleri de içerecektir.

Bağımsız ve keşfederek öğrenme etkinlikleri kapsamında uzmanlık öğrencisi kendini geliştirecek ve periodontal hastalıklar ve tedavisi ile ilgili yeni bilgilere ulaşacaktır. Yine bu kapsamda kendi akranları ile tartışmalı ve bir başka kişiye bir klinik girişim veya konuyu öğretebilmelidir.

Uzmanlık öğrencisi yapılandırılmış bir rotasyon programı çerçevesinde rotasyon süresini etkin bir şekilde değerlendirecektir.

Uzmanlık öğrencisi akademik danışmanının gözetiminde görev yetki ve sorumluluklarını yerine getirmelidir. Periodontoloji uzmanlık eğitimi süresince kıdeminin gerektirdiği sınırlar dahilinde danışmanı ve akranlarıyla birlikte uzmanlık eğitimini tamamlar.

TUKMOS tarafından önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri üçe ayrılmaktadır: “Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri” (YE), “Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri” (UE) ve “Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri” (BE).

4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

4.1.1. Sunum

Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

4.1.2. Seminer

Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farklı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

4.1.3. Olguların tartışması

Bir veya birkaç sık görülen olgunun konu edildiği bir küçük grup eğitim aktivitesidir. Bu eğitim aktivitesinin hedefi, farklı düzeydeki kişilerin bir olgunun çözümlenmesi sürecini tartışmalarını sağlayarak, tüm katılımcıların kendi eksik veya hatalı yanlarını fark etmelerini sağlamak ve eksiklerini tamamlamaktır. Bu olgularda bulunan hastalık veya durumlar ile ilgili bilgi eksikliklerinin küçük gruplarda tartışılması ile tamamlanması veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca aynı durum ile ilgili çok sayıda olgunun çözümlenmesi yoluyla aynı bilginin farklı durumlarda nasıl kullanılacağı konusunda deneyim kazandırır. Olgunun/ların basamaklı olarak sunulması ve her basamak için fikir üretilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar.

4.1.4. Makale tartışması

Makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansımaları ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme,

sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayın haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

4.1.5. Dosya tartışması

Sık görülmeyen olgular ya da sık görülen olguların daha nadir görülen farklı şekilleri hakkında bilgi edinilmesi, hatırlanması ve kullanılmasını amaçlayan bir eğitim yöntemidir. Eğitici, dosya üzerinden yazı, rapor, görüntü ve diğer dosya eklerini kullanarak, öğrencinin olgu hakkında her basamakta karar almasını sağlar ve aldığı kararlar hakkında geribildirim verir. Geribildirimler öğrencinin doğru kararlarını devam ettirmesi ve gelişmesi gereken kararlarının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilerek geliştirmesi amacıyla yapılır.

4.1.6. Konsey

Olgunun/ların farklı disiplinler ile birlikte değerlendirilmesi sürecidir. Olgunun sık görünürlüğünden çok karmaşık olması öğrencinin karmaşık durumlarda farklı disiplinlerin farklı bakış açılarını algılamasını sağlar.

4.1.7. Kurs

Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

4.2.1. Ayaktan hasta bakımı ve cerrahi olmayan tedavisi

Öğrenci gözlem altında olgu değerlendirmesi yapar, tanı, tedavi seçeneklerine karar verir ve uygular. Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.2. Ayaktan hasta bakımı ve cerrahi tedavisi

İçinde çok sayıda karar ve girişim barındıran müdahale süreçleridir. Her karar ve girişimin ayrı ayrı gereken yetkinlik düzeylerine ulaşması amacıyla en az riskli/karmaşık olandan en riskli/karmaşık olana doğru olacak şekilde ameliyat sürecinin tüm basamakları yüksek gözlem altında öğretilir. Öğrencinin tüm

basamaklarda gereken yetkinlik düzeyine ulaşması için yeterli sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.3. Yatan hasta bakımı *(Bu etkinlik gerektiğinde anesteziyoloji ve reanimasyon, onkoloji, hematoloji vb. Birimlerle birlikte kullanılmaktadır)*

4.2.3.1. Vizit

Farklı öğrenciler için farklı öğrenme ortamı oluşturan etkili bir eğitim yöntemidir. Hasta takibini yapan ve yapmayan öğrenciler vizitten farklı şekilde faydalanırlar. Hastayı takip eden öğrenci hasta takibi yaparak ve yaptıkları için geribildirim alarak öğrenir, diğer öğrenciler bu deneyimi izleyerek öğrenirler. Vizit klinikte görülen olguların hasta yanından çıktıktan sonra da tartışılması ve olgunun gerçek ortamda gözlemlenmesiyle öğrenmeyi sağlar.

4.2.3.2. Nöbet *(Bizim uzmanlık alanımızda uygulanmamaktadır)*

4.2.3.3. Girişim

Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.3.4. Ameliyat

İçinde çok sayıda karar ve girişim barındıran müdahale süreçleridir. Her karar ve girişimin ayrı ayrı gereken yetkinlik düzeylerine ulaşması amacıyla en az riskli/karmaşık olandan en riskli/karmaşık olana doğru olacak şekilde ameliyat sürecinin tüm basamakları yüksek gözlem altında öğretilir. Öğrencinin tüm basamaklarda gereken yetkinlik düzeyine ulaşması için yeterli sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)

4.3.1. Yatan hasta takibi

Yatarak takip edilen bir olgu hakkında yeterliğe erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, yeterliğe ulaşmış bir öğrencinin gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu

herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.2. Ayaktan hasta/Materyal takibi

Ayaktan başvuran acil veya acil olmayan bir olgu hakkında gereken yetkinlik düzeyine erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim gözlem altında, eğitici eşliğinde ve gereken yetkinlik düzeyine ulaşmış bir öğrencinin yüksek gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.3. Akran öğrenmesi

Öğrencinin bir olgunun çözümlenmesi veya bir girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir.

4.3.4. Literatür okuma

Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda literatür okuması ve klinik uygulama ile ilişkilendirmesi sürecidir.

4.3.5. Araştırma

Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.6. Öğretme

Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

5. EĞİTİM KAYNAKLARI

5.1. Eğitici Standartları

Eğitici standartları mevzuatta belirlenmiş olup aşağıdaki ifadeler ideal bir eğitim verebilmek amacıyla **önerilen** standartlardır.

Üniversitelerde en az biri profesör veya doçent olmak üzere Periodontoloji Anabilim dalından üç öğretim üyesi, üniversite dışındaki kurumlarda ise bir tanesi **en az** beş yıllık eğitim verme deneyime sahip olmak üzere üç eğitici olmalıdır. Ancak periodontoloji müfredat komisyonu üniversite dışındaki kurumlarda eğitim verecek eğitimcilerden en az birinin öğretim üyesi unvanına sahip olmasını tavsiye etmektedir.

Uzmanlık öğrencisi / eğitici oranları en fazla **2/1** olmalıdır.

5.2. Mekan Standartları

- Eđitciler için çalışma odaları
- Poliklinik (uzmanlık öğrencisi başına bir diş üniti olacak şekilde)
- Müfredatta belirtilen cerrahi işlemlerin uygulanabileceği donanımda bir ameliyathane
- Uzmanlık öğrencisi ve personel odaları
- Toplantı odası/ Kütüphane (en az 20 kişilik, bölümde veya birimde)
- Arşiv ve depo
- Sterilizasyon ünitesi (merkezi veya lokal)

5.3. Donanım Standartları

ASGARİ

- Her uzmanlık öğrencisine 1 üniti (tam donanımlı),
- Her eğitimciye 1 üniti (tam donanımlı),
- El aletleri (muayene ve ağız hijyeni sağlama amaçlı),
- Ultrasonik diş yüzeyi temizleme aletleri,
- Periodontal cerrahi alet ve malzemeleri,
- Büyüteçli gözlük,
- Piezo cerrahi aleti,
- Fizyodispenser,
- Cerrahi aspiratör,
- Projeksiyon cihazı,
- Fotoğraf makinesi (ağız içi ve ağız dışı çekime uygun),
- Uzaktan internet erişimi ile ULAKBİM-TÜBİTAK tarafından sağlanan kütüphane hizmetine ulaşım (birimde veya kurumda)

ÖNERİLEN

- Operasyon mikroskobu,
- Laser cihazı,
- Perioscope,
- Rezonans ölçüm cihazı,
- Airflow .

6. ROTASYON HEDEFLERİ

ROTASYON SÜRESİ (AY)	ROTASYON DALI
1	Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi
1	Anesteziyoloji ve Reanimasyon

AĞIZ, DİŞ VE ÇENE CERRAHİSİ	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Ağız, diş, çene ve ilişkili dokuların kistleri	B
Ağız, diş, çene ve ilişkili dokuların tümör ve tümör benzeri lezyonları	B

Tükrük bezi hastalıkları	B
Ağız hastalıkları	B
ANESTEZİYOLOJİ VE REANİMASYON	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Lokal anestezide kullanılan farmakolojik ajanlar	TT
Analjeziklerin kullanımı	TT
Ağrı tedavisi	T
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Vasküler girişim	1
Acil yaşam desteği algoritması	1
Ameliyat öncesi sedasyon uygulamaları	1
Lokal anestezi uygulamaları	4
Genel Anestezi	1

7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

8. KAYNAKÇA

- Newman, M.G., Takei, H.H., Klokkevold, P.R., Carranza F.A., CARRANZA'S CLINICAL PERIODONTOLOGY 11th edition, Elsevier Saunders, 2012,
- TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ, TUKMOS Periodontoloji Çekirdek Müfredatı, v.1.0, 2011,
- TUKMOS, TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ, Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, v.1.1, 2013,
- European Journal Of Dental Education Volume 14. Supplement, Wiley BlackWell; 1 May 2010.
- Avrupa Periodontoloji Federasyonu periodontoloji uzmanlık eğitimi müfredatının (http://www.efp.org/education/postgraduate/graduate_qualitystandards_2011.pdf)
- Amerikan Dişhekimleri Birliği'nin periodontoloji uzmanlık eğitimi hakkında hazırladığı belgenin (http://www.ada.org/sections/educationAndCareers/pdfs/perio_2014.pdf)